

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. F. Ioannis Nider Ordinis Prædicatorum Theologi De Reformatione Religiosorum Libri Tres

Nider, Johannes

Antverpiæ, 1611

XVII. Declarat quinque alias radices: quæ sunt, temporalium priuata appropriatio, incauta cum extraneis conuersatio, studij religiosi omiſſio, ineptorum ad officia promotio, & minimorum debitorum ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-45728](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-45728)

tionem non permittit emendationem, restat
vt ferri recipiat incisionem, id est, corre-
ctionem disciplinae.

CAPVT XVII.

*Declarat quinque alias radices, quae sunt
temporalium priuata appropriatio, in-
cauta cum extraneis conuersatio, studij
Religiosi emissio, ineptorum ad officia
promotio, & minimorum debitorum in-
consideratio.*

SEXTA radix est, priuata temporalium VI. Radix.
appropriatio contra Superioris rationa-
bilem licentiam, contra communitatem re-
rum, & contra votum paupertatis. De qui-
bus Cassiodorus dicit: Prouidè decreuit an-
tiquitas vniuersitatem edictis generalibus Cassiod. l. 9
variarum
epist. 18.
admoneri, per quae & debitum animae cor-
rigitur, & excedentis verecundia non graua-
tur. Cuncti enim sibi aestimant dici, vbi nul-
lum constat exponi, & similis fit innocenti,
quem contigerit sub communionem purgari.
Huius autem communitatis laesionem per
bona applicata iure proprietario, omnes Re-
gulae sanctorum Patrum summè detestati
sunt. Patet hoc in praereditatis de Ananiæ &
Saphiræ & Iudæ poenis crudelibus. Patet in
primis Ægypti, & ei propinquis Patribus,
qui

qui talem volentem habere propria, simi-
bant ab inferni canibus nudum dilacerari
per *delationem carnum. Patet in B. Augu-
stini Regula, vbi dicit: Si quis rem sibi colla-
tam celauerit, furti iudicio condemnetur.
Patet in fratre Iusto, non re sed nomine,
Ordinis S. Benedicti, qui ob occultatio-
nem trium aureorum sine presentia fratrum
est mortuus, & in sterquilinio, iubente bea-
to Gregorio, est sepultus; & quamuis in
morte poenituerit, tamen omni fere suf-
fragiorum presidio vsque ad diem triges-
imum est spoliatus.

*delecta-
tionem
August. in
Reg. to. 1.

B. Greg.
l. 4. Dial.
cap. 55.

VII. Radix
ex qua de-
formata
Religio.

Conuersa
tio malorum
perniciosa.

Isa. 6. 5.

Septima radix est, incauta cum exteris
conuersatio: quia hac nisi moderate fiat,
etiam cum circumspectione maxima, cito
deuotionis exhaurit vigorem. Vix enim per-
fecti sine peccato conuiuere possunt natio-
ni prauae & peruersae, minus autem hoc va-
lent imperfecti. Hac ille S. Propheta sensit,
cum ait: *Vir pollutus labiis ego sum, in me-
dio populi polluta labia habentis ego habito.*
Isaiae 6. Vbi Glossa: Hoc dicit Isaias pro
societate populi, cum qua cogebatur loqui.
Noxium est cum peccatoribus viuere: quia,
qui tangit picem, inquinabitur ab ea. Hu-
ius radice vitiatione, duo videntur Ordi-
nes sine lapsu ab initio stetitisse, Carthusien-
sium, & Caestinatorum.

Huius

Huius cohabitationis infectio B. Grego-
 rium coëgit à felicitate sæculi Ordinem in-
 trare monasticum, & deinde in Summum
 Pontificem electum vitæ suæ statum deplora-
 rare, vt patet in Dialogorum proœmio,
 & in Prologo super Iob, vbi dicit: Post-
 quam sum cælesti desiderio afflatus, sæcula-
 rem habitum contemnere melius putavi.
 Cumque ad hoc me cogeret animus præ-
 senti mundo quatenus specie tenus deser-
 uire, cœperunt multa contra me ex eiusdem
 mundi cura succrescere; vt in eo non iam
 specie, sed quod grauius est, mente retine-
 rer. Quæ tandem cuncta sollicitè fugiens,
 portum monasterij petij. Contra præfatam
 radicem, B. Antonij sententia fuit & habe-
 tur in vitis Patrum; Quocumque, inquit,
 vadis, Deum semper habe præ manibus; &
 in his quæ agis, adhibe testificationem sa-
 crarum Scripturarum; & quocumque loco
 sederis, non citò mouearis. Et iterùm: Quie-
 scens in solitudine à tribus bellis eripitur,
 scilicet auditus, locutionis, & visus; & vnam
 tantummodò habet pugnam, scilicet cor-
 dis. Ait iterùm idem: Sicut pisces si tarda-
 uerint in sicco, moriuntur; ita monachi ex-
 tra cellam tardantes, à quietis proposito re-
 soluuntur. Sic Helinandus sanctam Abba-
 tissam Syncleticem dixisse ait: Sicut gallina
 dese-

B. Greg. in
 epist. ad
 Leand.

In vitis
 Pat. part. i.

Solitarius
 à tribus bel-
 lis eripitur.

Ex Heli-
 nand. refert
 hæc Vin-
 cent. li. 17.
 hist. cap. 9.

deserens nidum suum, facit oua sua sine pullis exire; sic monachus vel virgo de loco ad locum transiens, frigescit, & mortificatur.

ix. Radix

Octaua radix est, studij religiosi omissio: quæ iam Mendicantium Ordines, eos comparando ad præterita, multum tendere facit ad occasum. Percepi idipsum ab Ordine possessionatorum à viris optimæ conscientia, se non diu reformatos esse mansuros, nisi studium apud se resuscitarent. Habet igitur locum hodie in vtrisque illud Osee 4.

Osee 4. 6. *comminatum populo Israël ruituro: Contuitit populus meus; eò quòd non habuerit scientiam: quia tu scientiam repulisti, repellam te, ne sacerdotio fungaris mihi: & oblita es legis Dei tui, obliuiscar filiorum tuorum*

Hieron. ad
Rusticum
monach.
tom. I.

& ego. Hinc Hieronymus Rustico monacho in epistola ad eundem exarata: Numquam de manibus & oculis tuis recedat liber. Et idem: Ama scientiam Scripturarum, & vitia carnis non amabis. Litteratorum enim

*Ignorantia
mala.*

virorum carentia in monasteriis, litteratis sæcularibus ingressum vetat, Ordinis Prælatos reddit contemptibiles, vitiosos nescit corrigere; nec tentatos iuuenes credere finit suis rectoribus. Quo contra docuisse videtur B. Hieronymus super Psalmos dicens:

B. Hieron.
sup. Psal.

Solent viri, solent & monachi, solent & mulier-

lierculæ, hoc inter se habere certamen, vt plus ediscant Scripturas, & in eo se putant esse meliores. Et ad Demetriadem virginē: Hieron. ad Demetr. tom. 9. Vtere, inquit, lectione diuina vice speculi, fœda corrigendo, pulchra conseruando, & pulchriora faciendo. Scriptura enim speculum est, fœda ostendens, & corrigens, & docens. Sed vtinam hodie non haberet locum in quibusdam monasteriis illud Isaia 5. maledictum: *Vae, inquit, qui consurgitis mane ad ebrietatem sectandam, & potandum vsque ad vesperam, vt vino æstuetis. Cithara & lyra, & tympanum, & tibia, & vinum in conuiujs vestris: & opus Domini non respicitis, nec opera manuum eius consideratis.* Isa. 5. 11. Et statim causam huiusmodi excessiuū subdit: *Propterea captiuus ductus est populus meus, quia non habebat scientiā, & nobiles eius interierunt fame, (Glossa, verbi Dei:) & multitudo eius siti exaruit, (Glossa, realis doctrinæ.) Propterea dilatauit infernus animam suam, & aperuit os suum absq; vlllo termino. Et descendunt fortes eius, & sublimes eius, gloriosiq; eius ad eum.*

Nona radix est, ineptorum ad officia promotio: quæ fit aliquando ad officia capitum, de quo prius dictum est; aliquando ad officia membrorum & particularia; aliquando etiam ad gradus scientificos, vbi litteratura

Q

NON

non suppetit. Ex quibus sequuntur communitati multa dispendia : quia si illud fit in officiis eorum temporalibus, tunc tales aut superbiunt, aut iniuriantur proximis, aut pereunt conuentus bona temporalia ex talium incuria. Tales officarios, viros pessimos, ponere super filios Israël olim studuit rex Antiochus; de quo 2. Machab. 5. dicitur: *Reliquit autem & prepositos ad affligendam gentem: Ierosolymis quidem Philippum genere Phrygem, moribus crudeliorum eo ipso, à quo constitutus est: in Garizim autem Andronicum & Menelaum, qui grauius quàm ceteri imminebant ciuibus.* Si autem fit ineptorum promotio ad gradus immeritos, sequuntur grauiora plerumque Ordini & loco incommoda: quia sic Ordo vilipèditur, qui admittit talia; fit iniuria scientiæ & gradui. Volunt tales regere ceteros, & prælaturas statim ambiunt. De quibus dicit B. Ambrosius: *Rescindenda insipienti potestas, non adiicienda libertas.* Hanc etiam ob causam nonnulli de quodam Mendicantium Ordine, prout tempore nostro accidit, nullum admittere voluerunt ad supremum conuolare Theologiæ gradum in suis conuentibus: studium quidem non prohibentes, sed verentes gradus abusum. an bene vel malè, aliis iudicandum committo.

Deci-

Quid mali ex Superiore malo

2. Mach. 5. v. 22.

Quid indolentium promotio.

Amb. lib. 2. ep. 7. non-nihil à fin.

Decima radix est, minimorum debito- x.Radix.
 rum inconsideratio & negligentia. vnde Ec-
 cles. 19. *Qui spernit modica, paulatim deci-* Eccli. 19.1
dit. Hinc Philosophus 5. Politicor. dicit:
 Oporteret quod paruum est, maximè obser- Arist.lib.5.
 uari, latet enim subintrans præuaricatio; Polit.c 8.
 sicut substantias, parua expensæ consumunt cap. fin.
 sæpè factæ. Et Tullius lib. 1. de Officiis: *Que*
parua videntur esse delicta, ab his est dili-
gentius declinandum. Tales fuerunt Patres
 monachi primitiui; de quibus dicit Cassia- Cassian.l.4
 nus, de Institutis monachorum: In septima- de Instit.
 na cuiusdam fratris, cum præteriens Oeco- monach.
 nomus tria lenticulæ grana vidisset iacere cap.20.
 in terra, quæ hebdomadario festinate, dum
 ea præparat coctioni, inter manus, cum aqua
 qua diluebantur, elapsa sunt; confestim su-
 per hoc Abbatem consuluit, à quo velut in-
 teruersor neglectorque sacri peculij iudica-
 tus, ab oratione suspensus est. Cuius negli-
 gentiæ reatus non aliter ei remissus est, nisi
 eum publica poenitentia diluisset. Non so-
 lum enim seipfos esse seruos, sed etiam om-
 nia quæ sua sunt, credunt Domino conse-
 crata. Propter quod si quid fuerit in mona-
 sterio semel illatum, vt sacrosanctum decre-
 uerunt cum omni reuerentia debere tracta-
 ri. Sunt enim multi, qui non curant trans-
 gredi statuta parua, & peccata venialia inci-
 dere:

Q 2

Contēnen-
tes parua
& venia-
lia, errant.
Aug. lib. de
x. chordis,
cap. 11. &
tract. 12. in
Ioan. circa
fin. tom. 9.

Boëth. c. 6.
Pulchrè
dictum

*cōstantia:

dere: cū tamen per talia perueniatur ad magna. In cuius cōtrarium dicit Aug. lib. de decem chordis: Nolite cōtemnere venialia, quia minima sūt: sed timete quia plura. Plerumque enim bestiaē minutæ multæ nocent. Numquid minutissima sūt grana arenæ? sed si arena ampliùs in nauī mittatur, mergit illam, vt pereat. Quàm minutæ sūt guttæ pluuiæ: nōne flumina implent, & domos deiiciunt? Timenda est ergo ruina multitudinis. Aduertendum præterea, quòd omnis mali origo semper fuit negligentia. Si enim primus Angelus circumstantias debitas, & primus homo similiter, inspexissent; talia nequaquā in peccata corruissent. Propter quod Boëth. lib. De disciplina scholarium dicit: Sicut in vnoquoque opere mater est * diligentia, ita vniuersæ doctrinæ & disciplinæ nouerca est negligentia.

CAPVT XVIII.

Declarat tres alias radices: quæ sūt, locorum nimia multiplicatio, feminarum incauta adhesio, & bonorum virorum perditio.

x1. Radix.

VNDECIMA radix est, locorum nimia multiplicatio, aut in numero monasteriorum, aut in vno monasterio structurarum varie-